THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
MAR 17 1930
ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

The Daily Hebrew Journal

דער אידישער טעגבלאט

אונזערע טעלעפאָן נומערן זענען
טריינטי 6830 6831

אונזער אדרעס איז 542 דאנדעס וועסט

VOLUME XVII No 7261 | Friday, March 14th, 1930 | יום ו׳, י״ד אדר (פורים) פרשה תצוה, תר״צ. | מאראנטא, פרייטאג דעם 14־טן מערץ, 1930. | PRICE THREE CENTS

N.Y. Public Library 476 Fifth Ave NEW YORK N.Y.

עלצטער אידישער סוחר אין אונגארן איז באַגאנגען זעלבסטמארד

בודאפעסט, מערץ 13, (איטא).

אידישע זעלבסטמארדען אין דער אידישער געשעפטס וועלט פארגרעסערן זיך באדייטענד צוליעב דעם עקאנאמישען קריזיס און דעם שטארק פארשפרייטען אנטיסעמיטיזם.

היינט איז דער עלצטער מיטגליעד פון בודאפעסטער תבואה מארק, איינער בראון, באגאנגען זעלבסטמארד דורך איינגעהמען סם.

פאר דער מלחמה איז בראון געווען דער פארוואלטער פון קעניגליכען הויף אין אונגארן.

באריכט פון פאלעסטינער אונטערזוכונגס קאמיסיע וועט זיין אן איבעראשונג פאר אראבער און ציוניסטען

לאנדאן, מערץ 13, (איטא).

די הינע „טיימס״ מעלדעט, אז לויט זי פארשטעהט, האט די פאלעסטינער אונטערזוכונגס קאמיסיע געהאט א זיצונג געבטען, ביי וועלכער דער באריכט אין אונטערגעשריבען געווארן.

קלאנגען טראגען זיך ארום אין די לעצטע עטליכע טעג, אז עס וועט זיין א מאיאריטעט באריכט אונטערגעשריבען פון די קאמיסיע מיטגלידער בעטערטאן, מארים און שאו, און א מינאריטעט באריכט אונטערגעשריבען פון סנעל׳ן. עס זענען אבער דא געגנג אורזאכען צו גלויבען, אז דער באריכט וועט זיין פונקט אזא איבעראשונג פאר די אראבער פונקט ווי פאר די ציוניסטען.

בען, אז דער באריכט וועלכער וועט צוגעשטעלט ווערען צום קאלאניאלען מיניסטער, לארד פעפיעלד, נאך אין ניכטן, וועט זיין אן איינשטימיגער. און אז סנעל האט בלויז געמאכט איינינג רעזערוואציעס.

פון גוט אינפארמירטע קרייזען דער־וויסט זיך די „איטא״, אז אין דעם באריכט זענען איינינג פונקטען געגנדערט געווארען, זיינט דער ארינינאל איז אויסגעשריבען געווארען. און אז דער באריכט וועט זיין פונקט אזא איבעראשונג פאר די ערבער פונקט ווי פאר די ציוניסטען.

רייט האנ. פהיליפ סנאודען אטאקירט עקס פרעמיער באלדווין אין פארלאמענט

קאנסערוואטיווע פארטיי האט געמאכט א קאנספיראציע געגען דער ארבייטער רעגירונג דורך פארגרעסערען די ארבייטסלאזיגקייט אין לאנד.

לאנדאן, מערץ 13.

די מעקדאנאלד רעגירונג איז היינט א דאנק דער שטיצע פון די ליבעראלען דער קאנסערוואטיווער פארטיי אויף א מערהייט פון 79 שטימען.

לאנדאן, מערץ 13.

רייט האנריבעל פהיליפ סנאודען, דער טשענסעלאר אף די עקסטשעקאר, האט היינט געמאכט א שארפע אטאקע אויף דער קאנסערוואטיווער אפאזיציע, און הויפטזעכליך אויף דעם געוועזענעם קאנסערוואטיווען פרעמיער סטענלי באלדווין.

די אטאקע איז געמאכט געווארען אין דער צייט ווען עקס־פרעמיער באלדווין האט פארגעלייגט א פארשלאג צו טאדלען די יעצטיגע רעגירונג, אדער בעסער געזאגט א פארערונג פאר אן אונ־צוטרוי אפשטימונג.

די אטאקע האט דער געוועזענער פרעמיער באלדווין געמאכט אויף דעם פונקט פון דעם וואס די יעצטיגע רעגי־רונג האט בדעה צו טאן פאר די ארבייטסלאזע אין לאנד, און אויב זי האט בדעה ארויסצולייגען געוויסע שטייערן אויף גרויס־קאפיטאל צו שטיצען דערמיט די ארבייטסלאזע, און די יעצטיגע רע־גירונג האט נאך ביז יעצט נארניט גע־טאן צו פארלענגערן די ארבייטסלאזיג־קייט אין לאנד.

פהיליפ סנאודען האט היינט אין פארלאמענט פארטראטען פרעמיער מעק־דאנאלד׳ן אין דעם לעצטען׳ס אבוועזענ־הייט. ענטפערענדיג באלדווינען האט מר. סנאודען געזאגט:

„עס איז א פאקט, אז זייט די יעצ־טיגע רעגירונג האט איבערגענומען די מאכט איז ארגאניזירט געווארען געגען איהר א קאנספיראציע ניט צו דערלאזען אז ארבייטסלאזיגקייט זאל פארלענגערט ווערען אין לאנד, אום דערמיט צו דיס־קרעדיטירען די יעצטיגע רעגירונג.

„די אפאזיציאנעלע צייטונגען העל־פען טעגליך צו פארשפרייטען דעם פע־סימיזם אין לאנד דורך דרוקען טעגליך ארטיקלען וועגען דעם אז פאבריקען וועל־ווערן געשלאסען און די ארבייטסלאזע ארמיי פארגרעסערט זיך, און אז דאס איז די שולד פון דער ארבייטער רעגירונג.

„שולדיג אין דער ארבייטסלאזיגקייט אין די געוועזענע קאנסערוואטיווע רעגי־רונג, וועלכע האט די פאבריקאנטען גע־מאכט צו גלויבען, אז די קענען דער־ווארטען פראטעקציע, און דארפען ניט רעארגאניזירען זייערע פאבריקען זיך צו־צופאסען צו די ניי אומשטענדען.

אין דער אפווענדונגס־רעדע לאיד דזשארדזש צוליעב סראנקהייט, האט סער הערבערט סעמועל אויפגעשטעלט דאס ווארט „פעשקע די קאמעריאנטקע״.

אין דער אפעראטע באטייליגט זיך די גאנצע סטענדערד טעאטער קאמפאניע מיט ראשעל ראזענפעלד און נאוויקאו׳ן אין דער שפיצע. עס ווערט פארזיכערט אז טארענטא האט נאך אזא אפעראטע ניט געזעהן. חנה און איזידאר האלענדער ווילען אז טארענטער טעאטער געהער זא־גען, אז דאס איז, זעהן ברייגען צו א פארשטענדיגונג צווישען פראנקריך און איטאליען, און אויב דאס זאל דערגרייכט ווערען וועט עס אן אן פאר זיך זיין א זיעג.

פרעמיער מעקדאנאלד האט צוליעב דעם דאזיגען צוועק היינט אנגעהויבען צו קאנפערירען מיט פארטרעטער פון פראנקריך און איטאליע, צו זעהן אויב מעגליך ברייגען די דאזיגע צוזאמען צו א פארשטענדיגונג.

סער הערבערט סעמועל,

וועלכער האט געכטען גערעטעוועט די מעקדאנאלד רעגירונג פון א דורכפאל אין פארלאמענט, דורך הייסען דער ליבעראלער גרופע צו שטימען פאר דער רעגי־רונג.

פארבאנד שזל וועט דעמאנסטרירען א יאר טעטיגקייט

זונטאג אוועזנט וועט אין סטענדערד טעאטער פארקומען דער יעהרליכער קאנ־צערט פון דער פארבאנד פאלק־שול, און ביי דעם קאנצערט וועט דעמאנסטרירט ווערען די דערגרייכונג פון דער שול אויף דעם פעלד פון אידישער דערציהונג.

די פראגראם וואס איז צוגעגרייט געווארען איז צוזאמענגעשטעלט געווארען אזוי, אז אין איהר שפיגלען זיך אפ די פארשידענע לכודים פון די קלאסען.

עס ווערט דערווארט אז דער סטענ־דערד טעאטער זאל זונטאג זיין איבער־פילט מיט די פריינט פון דער שול.

חנה און איזידאר האַ־לענדער זענען זיך היינט מיט טאראנטא

טאראנטאר טעאטער געהער וועלען זיך היינט געזעגענען מיט די צוויי ליעבע נעסט וועלכע האבען נאסטאליריט אין סטענדערד טעאטער, חנה און איזידאר האלענדער.

די נעסט שפילען אין טארענטא די לעצטע דריי פארשטעלונגען, היינט בייט־טאג אוועזנט, מארגען בייטאג און אין אוועזנט. חנה און איזידאר האלענדער טרעטען אויף אין דער פראכטפאלער אפערעטע „פעשקע די קאמעריאנטקע״.

אין דער אפערעטע באטייליגט זיך די גאנצע סטענדערד טעאטער קאמפאניע מיט ראשעל ראזענפעלד און נאוויקאו׳ן אין דער שפיצע. עס ווערט פארזיכערט אז טארענטא האט נאך אזא אפערעטע ניט געזעהן. חנה און איזידאר האלענדער ווילען אז טארענטער טעאטער געהער זא־גען, אז דאס איז זייער אפשיידט פארשטעלונג.

3000 קלאוקסמאכער אין באסטאן זענען ארויס אין סטרייק

באסטאן, מאסס., מערץ 13.

נאהענט צו 3,000 קלאוקסמאכער האָ־בען היינט געענטפערט דעם רוף פון זייער יוניאן, די אינטערנאציאנאל ליידים גאר־מענט ווארקערס יוניאן, און זענען ארויס אין א סטרייק.

פארהאנדלונגען זענען א לייגנערע צייט אנגעפיהרט געווארען צווישען דער יוניאן מיט די בעלי בתים צו ענדיגען דעם סכסוך אויף א פרידליכען אופן, אבער די פארהאנדלונגען האבען צו קיין זאך ניט געפיהרט, און די יוניאן איז גע־צוואונגען געווען דעם סטרייק ארויסצו־רופען.

קאנדידאטען אין פראווינציעלע וואַ־לען וועלען מוזען דעפאנירען 200 דאלאר, לויט נייעם געזעץ

פרעמיער פוירגוזאן האט געכטען מען פון בירגער אין דעם געוויסען גע־ארייننעבראכט א ביל אין דער לעגיסלא־טור, צו אמענדירען דעם וואהל אקט אזוי, אז יעדער איינער וועלכער וויל זיין א קאנדידאט אין די פראווינציעלע וואה־לען, זאל דארפען דעפאנירען 200 דא־לאר אין קעש אדער אן אקצעפטירט־טען טשעק, אויסער די אנדערע אזאלי־פיקאציעס וועלכע ער דארף האבען, ווי זיין א בירגער און האבען די נויטיגע צאהל שטימען פון בירגער אין דעם גע־גענד אין וועלכען ער איז א קאנדידאט.

בין יעצט איז גענג געווען אז א קאנדידאט זאל צושטעלען ביז 100 שטי־מען פון בירגער אין דעם געוויסען גע־גענד, און ער זאל קענען זיין א קאנדי־טור, צו אמענדירען דעם וואהל אקט אזוי, דאס. אויב דער נייער געזעץ וועט אנגע־נומען ווערען, וועט א קאנדידאט מוזען דעפאנירען 200 דאלאר, ווי דער פאל איז אין פעדעראלע וואהלען.

דער נייער ביל שרייבט אויך פאר, אז אין פאל א קאנדידאט ווערט ניט דערוועהלט, אדער באקומט ניט לכל הפחות א העלפט שטימען פון דער צאהל וועלכע דער זיעגרייכער קאנדידאט האט באקומען, דאן ווערען די 200 דאלאר דאס. אויב דער נייער געזעץ וועט אנגע־נומען ווערען, וועט א קאנדידאט מוזען דעפאנירען 200 דאלאר, ווי דער פאל איז אין פעדעראלע וואהלען.

דר. ראבאק האט אויך גערעדט וועגען דעם גאנגבארסטען אידישען ספר פון מיט 300 יאר צוריק, דער טייטש חומש, א ספר וועלכער איז ארויסגעגעבען גע־ווארן אין הונדערטער אויסגאבען, און האט אנגעוויזען אויף דעם קאנפליקט צווישען רעליגיעזע און וועלטליכע עלעמענטען אין אידיש.

דער אינטערעס צום קורס אין אי־דישער ליטעראטור איז זעהר א גרויסער, פיעלע אידען האבען אז דער קורס וועט אויך אריינגעהמען מיט דער צייט העב־רייאישע ליטעראטור און אידישע געשיכ־טע.

דר. ראבאק האט זיין ערשטע לעק־ציע אויסגעטיילט מיט פארשיידענע ארי־גינעלע אידישע קאפיעס פון שלום עליכמ׳ס אריגינעלען אידיש. פיעלע ניט־אידען זענען געווען ביי דער לעקציע.

די פראנצויזישע דעלעגאציע וועט ניט פארלאזען נייוי קאנפערענץ, זאגט בריאן

אין א סטייטמענט וועלכען דער פראנצויזישער אויסערן מי־ניסטער פארעפענטליכט, גיט ער האפנונגען אז נייוי קאנפערענץ וועט זיך דער פאלגרייך ענדיגען.

לאנדאן, מערץ 13.

אריסטיד בריאן, דער פראנצויזישער אויסערן מיניסטער, האט היינט באדייי־טענד אויפגעמונטערט די פריינט פון דער נייוי קאנפערענץ מיט דער דערקלערונג, אז ער וועט די קאנפערענץ ניט פארלאַ־זען.

בריאן האט היינט קלאהר געמאכט, אז ער איז ניט פון די וועלכע אנטלוי־פען פון א קאנפערענץ, און ער האט בדעה צו שטעהן ביי דער קאנפערענץ ביז זי וועט זיך ענדיגען.

דאס וואס די גרויסמעכטע האבען ניט געוואלט געבען פראנקריך קיין פאר־זיכערונג אויפ׳ן יום, ווי זי האט פאר־לאנגט פאר דערווייטערן איהר נייוי, און דאס וואס איטאליע האט דורכאויס גע־פארערט, אז זי וויל האבען פונקט אזא גרויסע נייוי ווי פראנקריך, האט פאר־גרעסערט דעם פעסימיזם צו דער קאנפע־רענץ, מען האט געפיהלט, אז די פאר־צויגענע קאנפערענץ וועט צו גארניט פיהרען, די דאזיגע מיינונג איז פאר־שטארקט געווארען נאך דעם אינטערוואו פון אריסטיד בריאן מיט צייטונגסלייט, אין וועלכען ער האט געזאגט אז, די קאנ־פערענץ וועט זיך נאך בעדינגען די וואך, און אז אזוי שנעל ווי פרעמיער טארדיע וועט אנקומען אין לאנדאן ענדיג די וואך, וועט ער, בריאן, פאהרען צוריק נאך פאַ־ריז.

אין אנדערע ווערטער האט עס גע־מיינט, אז בריאן האלט ניט פיעל פון דער קאנפערענץ, און גלויבט ניט אז מען קען קומען צו א פארשטענדיגונג. זיין הייג־טיגער סייטמענט אבער, אז ער וועט די קאנפערענץ ניט פארלאזען, און אז אזוי שנעל ווי פרעמיער טארדיע וועט קומען וועט מען זיך ווידער נעהמען צו פארהאנד־לונגען, האט באדייטענד אפגעשוואכט דעם פריהערדיגען איינדרוק, און די האפ־נונג, אז די קאנפערענץ וועט זיך באַר דערפאלגרייך ענדיגען, האט ווידער אויס־געלעבט.

מעקדאנאלד שטרייבט אן אלע זיינע קרעפטען

פרעמיער מעקדאנאלד שטרייבט אן אלע זיינע קרעפטען, אז די קאנפערענץ זאל ניט זיין קיין דורכפאל; אמעריקע האט זיך איינגעשפארט אז זי וועט ניט צושטימען אז די גרויסמעכטע זאלען גע־בען פראנקריך א פארזיכערונג צו שטע־לען זיך אויף איהר זייט אין צייט פון אן אטאקע דערפאר וואס זי וועט דערווייטערן איהר נייוי. בלייבט איבער בלויז איין זאך, און דאס איז, זעהן ברייגען צו א פארשטענדיגונג צווישען פראנקריך און איטאליען, און אויב דאס זאל דערגרייכט ווערען וועט עס אן אן פאר זיך זיין א זיעג.

פרעמיער מעקדאנאלד האט צוליעב דעם דאזיגען צוועק היינט אנגעהויבען צו קאנפערירען מיט פארטרעטער פון פראנקרייך און איטאליע, צו זעהן אויב מעגליך ברייגען די דאזיגע צוזאמען צו א פארשטענדיגונג.

מעדשיסטרייד וויטאלע איז ניט פאסיג פאר קיין ריכטער

ניו יארק, מערץ 13.

דער אפעלייט דיוויזשאן פון סטייט סופרים קאורט האט היינט באשלאסען אז די אויספיהרונג פון מערדישסטרייט אל־בערט וויטאלע אז געווען אזעלכע וועל־כע מאכט איהם פאר אומפאסיג צו פאר־נעהמען א מערדישסטרייט אמט.

דער אורטייל איז ארויסגעטראגען עווגארען נאכדעם ווי פינף ריכטער האָ־בען זיך באראטען א שטונדע צייט. די אפייצעלע קלאגע געגען דעם מערדישס־טרייט איז געווען, דאס וואס עד האט געלייהען 20 טויזענט דאלאר פונ׳ם דער־מארדעטע׳ נעמבלער ארנאלד ראטשטיין.

ביים פראצעס איז באוויזען געווא־רען, אז ניט אבטענדיג וואס מערדישס־טרייט וויטאלע האט גענומען ניט מעהר ווי 12 טויזענט דאלאר א יאר, האט ער אין צייט פון פיער יאר אפגעשפארט אין באנק 165 טויזענט דאלאר.

קאמוניסטישער פארד אין ווי־ניפעג אריבער רוהיג

ווינניפעג, מערץ 13.

דער קאמוניסטישער פארד וועל־כער איז דא דערלויבט געווארען פון דער פאליציי איז דורכגעגאנגען גאנץ רוהיג. ארום 1000 קאמוניסטען און סימפאטי־קער האבען זיך אין דעם פארד באטיי־ליגט.

א דעפוטאציע פון קאמוניסטען האט זיך געווענד צו דער לעגיסלאטור, פאר־לאנגענדיג שטיצע פאר די ארבייטסלאזע.

אידישע סטודענטען אין וואַרשאווער אוניווערזיטעט פארוואונדעט ביי אַן אנטיסעמיטישער דעמאנסטראציע

וואַרשא, מערץ 13, (איטא).

פיעלע אידישע סטודענטען זענען היינט פארוואונדעט געווארען ווען די אנ־טיסעמיטישע סטודענטען נאך א נאסען דעמאנסטראציע האבען זיך פארזאמעלט אין אנאקאמישען אינסטיטוט און האבען ארויסגעוואָרפען פון דארטען אלע אידי־שע סטודענטען, אויפהייגענדיג א שילד אויפ׳ן אינסטיטוט מיט׳ן אויבערשריפט „איינטריט פאר אידען פארבאטען״.

אין דער צייט פון ראיאט איז דער הויפט פון אנאטאמישען אינסטיטוט גע־שטאנען אז האט הארציג געלאכט איבער דעם ווי אזוי די אנטיסעמיטען אמוזירען זיך מיט די אידען.

אין די נאסען דעמאנסטראציעס האָ־בען די אנטיסעמיטען אטאקירט פיעלע פארבייגעהענדע אידען.

אנאטאמישער אינסטיטוט געשלאסען

וואַרשא, מערץ 13, (איטא).

אלס רעזולטאט פון די אנטיסעמי־טישע סטודענטען דעמאנסטראציעס גע־נעזדי אידען, האט דער דיען פון וואַרשא־ער יאוניווערזיטעט היינט געשלאסען דעם אנאטאמישען אינסטיטוט.

די דעמאנסטראציעס האבען זיך אנ־געהויבען ווען די אנטיסעמיטישע סטו־דענטען האבען ארויסגעשטעלט א פארעד־רונג, אז די אידישע מעדיציניש סטו־דענטען זאלען ארויסגעשיקט ווערען פון פאקולטעט ביז זיי וועלען צושטעלען מעהר אידישע מתים.

נעזעץ פראיעקט פאר פרייוויליגער רעגיסטראציע פון אויסלענדער אונטערשטיצט פון סעקרעטערי אף לייבאר דייוויס

ביים פארהער פון בלים ביל ביי סענאט קאמיסיע צו רעגיסטרירען אויסלענדער, שטעלט זיך ארויס, אז סעקרעטערי אף לייבאר, דייוויס, האט געבע־טען דעם סענאטאר פ ארצולייגען דעם ביל, וועלכער וועט פיהרען צו צוואנג רעגיסטראציע.

וואשינגטאן, מערץ 13, (איטא).

דער סענאטאר בלים ביל פאר פרייער רעגיסטראציע פון אויסלענדער איז היינט דורכגעשטומעלט געווארען ביי דער סע־נאט קאמיטע פון סענאטאר גולד, וועל־כער איז געווען דער פארזיצענדער ביי דער סענאט קאמיטע.

היינט האט געזאלט פארקומען דער פארהער, אבער די וועלכע זענען געקומען אויסזעצען געגען דעם ביל, האט מען קיין געלעגענהייט ניט געגעבען ארויסצוזאגען זייער גענגערשאפט; די וועלכע זענען דערשינען פאר דער קאמיטע האט מען מיסיע זענען אנגעזעגט געווען, בי סענאטאר בלוין עטליכע מינוטען צייט צו געבען געשריבענע סטייטמענטס, קיין ערות האט מען אבער ניט געגעבען, געלעגענהייט, מינדליך האט מען קיינעס ניט דערלויבט אויפצוטרעטען אלס ערות.

ביים שלוס פון פארהער האט דער פארזיצענדער דערקלערהרט, אז פינף טעג צייט וועט געגעבען ווערען ארייננזענדען סטייטמענטס פאר און געגען, אין א גע־הרוקטער פארמע.

בלויז דריי מיטגלידער פון דער קאָ־מיסיע זענען אנוועזענד געווען. בי סענאטאר בלים סטייטמענט, דאס הייסט ארייג־געבען געשריבענע סטייטמענטס; קיין ערות האט מען אבער ניט געגעבען, ווייל־גענהייט, מינדליך האט מען קיינעס ניט דערלויבט אויפצוטרעטען אלס ערות.

ביים שלוס פון פארהער האט דער פארזיצענדער דערקלערהרט, אז פינף טעג צייט וועט געגעבען ווערען ארייננזענדען סטייטמענטס פאר און געגען, אין א גע־הרוקטער פארמע.

בלויז דריי מיטגלידער פון דער קאָ־מיסיע זענען אנוועזענד געווען. בי סענאטאר בלים סטייטמענט, דאס הייסט ארייג־געבען געשריבענע סטייטמענטס; קיין ערות האט מען אבער ניט געגעבען